

MILION ZA OCEANU

**AMERYKANIE POLSKIEGO POCHODZENIA
W ARMII USA W CZASIE DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ**

A million overseas

**AMERICANS OF POLISH DESCENT
IN THE US ARMY DURING WORLD WAR II**

MILION ZZA OCEANU / A million overseas

6.07–31.10.2018

KONCEPCJA WYSTAWY / CURATORS

Bartłomiej Garba, dr / PhD Andrzej Hoja,
Piotr Langenfeld, Marek Zambrzycki

KONCEPCJA I ARANŻACJA PRZESTRZENNA / EXHIBITION CONCEPT AND SPATIAL ARRANGEMENT

Studio Potorska, Monika Potorska, Maria Szczepanik

OPRACOWANIE GRAFICZNE / GRAPHIC DESIGN

Natalia Gawryluk

KONSULTACJA NAUKOWA / ACADEMIC CONSULTANT

Prof. dr hab. / PhD Grzegorz Berendt,
dr / PhD Karol Nawrocki

KATALOG / CATALOGUE

KONCEPCJA I OPRACOWANIE KATALOGU /

THE CONCEPT AND DEVELOPEMENT OF THE CATALOGUE

Bartłomiej Garba, Marek Zambrzycki

OPRACOWANIE GRAFICZNE / GRAPHIC DESIGN

Natalia Gawryluk

FOTOGRAFIE WYSTAWY / PHOTOGRAPHS

OF THE EXHIBITION

Marek Zambrzycki, Mikołaj Bujak, Wojciech Kiełpiński

REDAKCJA I KOREKTA TEKSTU POLSKIEGO /

PROOFREADING (POLISH TEXT)

Natalia Maliszewska

Copyright © 2018

Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

ISBN 978-83-65957-10-8

WYDAWCA / PUBLISHED BY

Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku,
pl. Władysława Bartoszewskiego 1, 80-862 Gdańsk
www.muzeum1939.pl

WSPÓŁPRACA / COOPERATION

16th Infantry Regiment Historical Society
First Infantry Division Museum at Cantigny
Polish American Historical Association
Polish Legion of American Veterans
Polish Museum of America
Stowarzyszenie Historyczne Wielka Czerwona Jedyńka / Big Red
One Historical Assoc.
Women Veterans Historical Project / The University of North
Carolina at Greensboro
Veterans History Project / American Folklife Center of the
Library of Congress
Muzeum Okręgowe w Suwałkach / District Museum in Suwałki
Muzeum Wojska Polskiego / Polish Army Museum (MWP)
Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny (FINA)
Narodowe Archiwum Cyfrowe / National Digital Archives (NAC)
Studio Filmowe „Kadr” / Film Studio “Kadr”

SPECJALNE PODZIĘKOWANIA / SPECIAL THANKS

Andrew Woods, Research Historian – First Infantry Division
Museum at Cantigny

Betty H. Carter – Women Veterans Historical Project,
Special Collections and University Archives, University
Libraries, The University of North Carolina at Greensboro

Jordan Edelstein, Research Historian – 16th Infantry
Regiment Historical Society

BG Albin F. Irzyk, US Army (Ret.)

Albin F. Irzyk, Jr

Jeffrey Lenard, Casimir Lenard's family

Michał Kowalski – Stowarzyszenie Historyczne Wielka
Czerwona Jedyńka

Marta Baranowska, Izabela Boguszewska, Dr hab. / PhD
Tomasz Chiciński, Magdalena Grus, Henryk Jakubowicz,
Wojciech Łukaszun, Tatiana Srokowska, Karol Szejko,
dr / PhD Marcin Westphal – Muzeum II Wojny Światowej
/ Museum of the Second World War (MIIWS)

SPISTREŚCI

Contents

6/	Wstęp Preface
17/	Rzecz o wystawie A few words about the exhibition
22/	Katalog Catalogue
94/	Biogramy Biograms
102/	Ekspozycje Exhibits

Wernisaż wystawy „Milion zza oceanu” – poświęconej udziałowi Amerykanów polskiego pochodzenia i Polaków w wojennym wysiłku USA w czasie drugiej wojny światowej – odbył się 6 lipca, dwa dni po uroczystych obchodach Dnia Niepodległości Stanów Zjednoczonych.

4 lipca to dla Amerykanów radosny dzień upamiętniający uniezależnienie się Stanów Zjednoczonych od Wielkiej Brytanii, co zdarzyło się w 1776 r.

Zwracam uwagę na tę koincydencję – zbieg otwarcia wystawy w Gdańsku i amerykańskiego święta państwowego – nieprzypadkowo, gdyż Polaków i Amerykanów łączą szczególne więzy wieloletniej przyjaźni i – co jest wyrazem wystawy – braterstwa broni.

Pozwalam sobie w tym miejscu wyrazić ogromną wdzięczność Panu dr. Karolowi Nawrockiemu – dyrektorowi Muzeum II Wojny Światowej – za prezentację wystawy i wydanie dedykowanego jej katalogu o polskich bohaterach, którzy z wielkim oddaniem i poświęceniem brali udział w działaniach wojennych w czasie drugiej wojny światowej. Nierzadko byli to obywatele amerykańscy z drugiego i trzeciego pokolenia emigrantów polskich, w których piersiach biło bardzo mocno polskie serce.

Pragnę wyrazić nadzieję, że zarówno wystawa, jak i katalog będą znakomitą szansą na odkrywanie wspólnych polsko-amerykańskich dziejów.

MINISTER JAROSŁAW SELLIN
SEKRETARZ STANU MINISTERSTWIE KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

The opening of the exhibition "A Million Overseas" dedicated to the participation of Americans of Polish descent and Poles in the US military during World War II took place on July 6th, two days after the solemn celebration of the United States' Independence Day.

July 4st is a joyful day for Americans to commemorate the United States' regaining of independence from Britain, which took place in 1776.

I would like to draw your attention to the coincidence of the opening dates of the exhibition in Gdańsk and the American national holiday, because Poles and Americans share special bonds of a long-term friendship and, as displayed in the exhibition, a brotherhood of arms.

I wish to express my deep gratitude to PhD Karol Nawrocki, the Director of the Museum of the Second World War in Gdańsk, for the presentation of this exhibition and the publication of the dedicated catalogue about Polish heroes who, with great devotion and commitment, took part in the American military operations during World War II. Many times these were American citizens from the second and third generation of Polish emigres, whose hearts kept beating for Poland.

I would also like to express my hope that both the exhibition and the catalogue will present a great opportunity to further discover common Polish-American history.

MINISTER JAROSŁAW SELLIN
SECRETARY OF STATE, MINISTRY OF CULTURE AND
NATIONAL HERITAGE

Największy konflikt zbrojny w historii cywilizacji – druga wojna światowa – rozpoczął się 1 września 1939 r. strzałami na Westerplatte. Kilka dni później, wypełniając postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow, Polskę i całą Europę Środkowo-Wschodnią zaatakowały wojska Związku Sowieckiego – Armia Czerwona. Sojusz dwóch totalitaryzmów – sowieckiego komunizmu i niemieckiego nazizmu, dopełniony agresywnymi działaniami Cesarstwa Wielkiej Japonii w Azji, postawił świat w obliczu przerażającej wojny.

Wśród kilku najważniejszych, międzynarodowych wojennych cezur, poza walkami o most Marco Polo w Pekinie (7 lipca 1937 r.) i bitwy o Westerplatte (1 września 1939 r.), wymienia się oczywiście atak Japonii na amerykańską bazę Pearl Harbor na Hawajach. Mimo niespodziewanej, początkowej klęski amerykańskiej floty z Pearl Harbor, mimo zatopienia amerykańskich pancerników i śmierci ponad 2 tys. żołnierzy USA, japoński atak stał się początkiem końca koalicji zbudowanej wokół niemieckiego dyktatora Adolfa Hitlera.

Amerykańscy żołnierze z polskim korzeniami, których przypominamy w tym wydawnictwie, współtworzą piękną historię walki dobra ze złem. Kierowani niejednokrotnie odruchem serca byli gotowi poświęcić własne życie, aby wspierać wysiłki aliantów w walce z totalitarnymi systemami. Wśród nich warto wspomnieć tych, którzy zginęli w pierwszym dniu wojny na Pacyfiku.

W publikacji wydanej przez Historic Park in the Pearl Harbor, *The USS Arizona Men. 75th Anniversary*, autor T. J. Cooper wspomina Johna Stanley Malinowskiego, który zaciągnął się do amerykańskiej marynarki

wojennej w październiku 1940 r. Był jednym z najmłodszych na pokładzie, mając zaledwie 17 lat. Dziś dalej pełni wartę na pokładzie. Zginął w bombardowaniu i spoczął na dnie wraz z okrętem. Henry S. Kalinowski stał się bohaterem, gdy uratował młodszego brata przed śmiercią w wypadku samochodowym. W późniejszym czasie zaciągnął się do marynarki wojennej w 1941 r. W noc ataku oddał swoją upragnioną sobotnią przepustkę w Honolulu swojemu przyjacielowi, który planował poślubić ukochaną na lądzie. Pozostał na pokładzie statku, z którego nie udało mu się wydostać na czas, gdy rankiem rozpoczął się atak. Poszedł na dno wraz z nim. Jego ciało nigdy nie zostało odnalezione.

Poprzez wystawę przygotowaną przez Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku oraz niniejszy katalog, które powstały dzięki zaangażowaniu Bartłomieja Garby oraz Marka Zambrzyckiego, poznamy również inne, ciekawe historie, które przez wiele lat pozostawały nieodkryte. Niestety wysiłek bohaterów tych historii oraz wysiłek naszych rodaków, walczących na wszystkich frontach drugiej wojny światowej, nie pozwoliły Polsce odzyskać niepodległości w 1945 r. Polska znalazła się wówczas w strefie wpływów Związku Sowieckiego. Nie zmienia to jednak faktu, że wszyscy żołnierze i pracownicy cywilni, mężczyźni i kobiety – jak Jeanne Grusinsky – zaprezentowani w niniejszym katalogu służyli dobrej sprawie. Dlatego właśnie należy im się pamięć i szacunek.

DR KAROL NAWROCKI
DYREKTOR MUZEUM II WOJNY ŚWIATOWEJ
W GDAŃSKU

The largest armed conflict in the history of civilization, World War II, began on September 1st, 1939 with shots fired on Westerplatte. A few days later, fulfilling the provisions of the Ribbentrop-Molotov Pact, Poland and the rest of Central and Eastern Europe were attacked by the Soviet Union troops: the Red Army. The alliance of two totalitarian regimes, Soviet communism and German Nazism, complemented by the aggressive actions of the Empire of Great Japan in Asia, ushered in a terrifying war to the world.

Among several major international war censures, besides the battles for the Marco Polo Bridge in Beijing (July 7, 1937) and the battle of Westerplatte (September 1, 1939), Japan's attack on the American base of Pearl Harbor in Hawaii must obviously be mentioned. Despite the unexpected, initial defeat of the American fleet from Pearl Harbor, the sinking of American battleships and the deaths of over 2,000 US soldiers, the Japanese attack was the beginning of the end of the coalition built around the German dictator Adolf Hitler.

American soldiers with Polish roots, who we recall in this publication, created a beautiful story of the struggle between Good and Evil. Repeatedly driven by the instincts of their hearts, they were ready to sacrifice their own lives to support the efforts of the allies in the fight against totalitarian systems. Among them are those who died on the first day of the Pacific War and they deserve our special attention.

For example, as we read in T. J. Cooper's, *The USS Arizona Men. 75th Anniversary* published by Historic Park in the Pearl Harbor, John Stanley Malinowski enlisted in the US NAVY in October 1940. He was one of the

youngest men on board at the age of only 17. He remains on duty in USS Arizona, as he went down with the ship when it sank. Henry S. Kalinowski became a hero when he saved his little brother from imminent death in a car accident. He later enlisted in the NAVY in 1941. On the night of the attack, Henry traded his coveted Saturday night in Honolulu with his friend, who was planning to marry his sweetheart ashore. He stayed on board the vessel and he did not manage to get himself out in time when the attack began in the morning. He went down with the ship. His body was never recovered.

This exhibition, launched by the Museum of the Second World War in Gdańsk, and this catalogue (created with the involvement of Bartłomiej Garba and Marek Zambrzycki) will allow us to learn other interesting stories that have remained undiscovered for many years. Unfortunately, the efforts of the protagonists of these stories and the efforts of our compatriots, fighting on all fronts of World War II were all but futile – Poland did not regain its independence in 1945. At that time, for many years to come, Poland was to remain under the Soviet influence. This setback, however, does not diminish the efforts of all those soldiers and civilian employees, both men and women, who served a good cause and whose stories are told in this catalogue like, such as, the story of Jeanne Grusinsky. That is why, these soldiers and civilians deserve to be remembered and respected and this exhibition catalogue will help you to appreciate their sacrifice.

PHD KAROL NAWROCKI
DIREKTOR OF THE MUSEUM OF THE SECOND
WORLD WAR IN GDAŃSK